Deloitte.

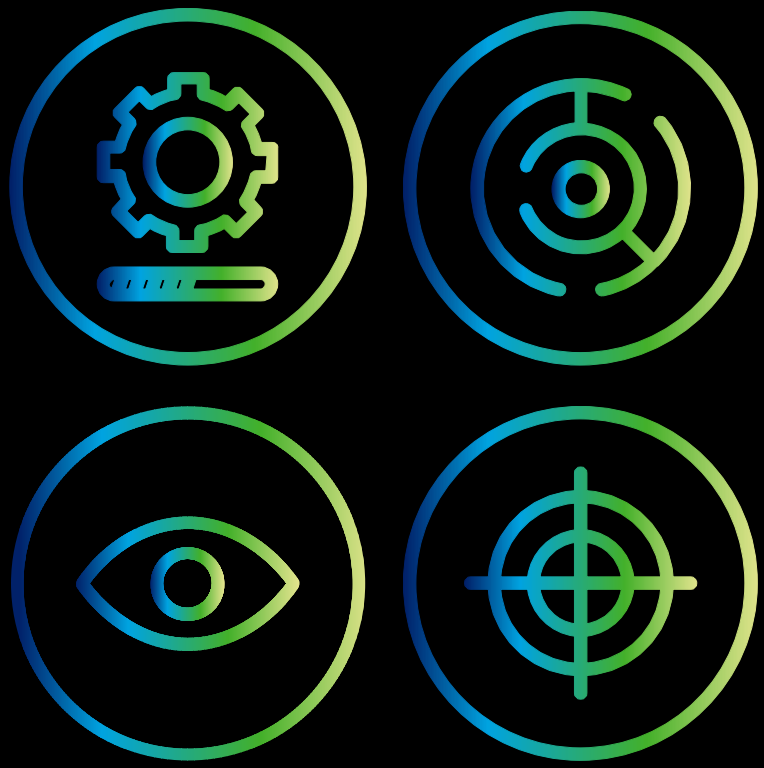

dReport: Listopad 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu daňových, právních a účetních novinek, získejte nové informace z oblasti dotací a investičních pobídek.

Deloitte.

Daně

Dotace a investiční pobídky

dReport: Listopad 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu novinek z daní, dotací a investičních pobídek.

SDEU k osvobození dividend: Skutečná hospodářská činnost mateřské společnosti nemusí stačit

Při posuzování nároku na osvobození dividend od srážkové daně mohou hrát roli i další transakce v rámci skupiny, nejen činnost společnosti, která dividendy přijímá. Vyplývá to z rozsudku Soudního dvora EU („SDEU“) ze dne 15. října 2026 ve věci C-203/25 (Neo Group), který upřesňuje výklad pravidla proti zneužívání práva obsaženého ve směrnici 2011/96/EU o mateřských a dceřiných společnostech („směrnice“).

Při splnění určitých podmínek směrnice umožňuje osvobodit dividendy od srážkové daně. Zároveň ale obsahuje pravidlo proti zneužívání, podle něhož lze osvobození odepřít v případě takové operace nebo sledu operací, které nejsou skutečné a jejichž hlavním cílem nebo jedním z hlavních cílů je získání daňové výhody odporující předmětu nebo účelu směrnice.

Zatímco dřívější judikatura se zabývala spíše případy „průtokových společností“ bez skutečné hospodářské činnosti, ve věci Neo Group byla situace odlišná. Pochybnosti o nároku na osvobození totiž vyvolával především širší řetězec transakcí v rámci skupiny, nikoli samotná činnost bezprostředního příjemce dividend.

O co v případu šlo?
Litevská společnost Neo Group vyplácela dividendy své kyperské mateřské společnosti Retal Industries a při jejich výplatě uplatnila osvobození od srážkové daně.

V rámci restrukturalizace skupiny došlo ke změně vlastnické struktury. Nově založená kyperská společnost PPH odkoupila podíly v Retal Industries od společnosti se sídlem v Belize s tím, že úhrada kupní ceny byla odložena do roku 2027. Pohledávka na její zaplacení byla následně postoupena fyzické osobě ovládající celou skupinu.

Retal Industries postupně vyplácela dividendy společnosti PPH a prostřednictvím dalších transakcí (zejména půjček, postoupení pohledávek a zápočtů) se prostředky původně pocházející z dividend dostávaly až ke konečnému vlastníkovi skupiny a byly využívány k vypořádání závazku PPH zaplatit kupní cenu.

Podle litevské daňové správy představoval tento řetězec transakcí účelové uspořádání, jehož cílem bylo získat daňovou výhodu v podobě osvobození dividend od srážkové daně v Litvě. Daňová správa proto společnosti Neo Group osvobození odepřela a doměřila jí srážkovou daň.

Jaké jsou hlavní závěry SDEU?
SDEU v rozsudku upřesnil, jaké okolnosti mohou daňové orgány zohlednit při posuzování možného zneužití práva v souvislosti s osvobozením dividend od srážkové daně. Z rozhodnutí vyplývají tyto hlavní závěry:

i. **skutečná hospodářská činnost mateřské společnosti nevylučuje zneužití práva**
Osvobození dividend od srážkové daně lze podle SDEU odepřít i tehdy, pokud mateřská společnost vykonává skutečnou hospodářskou činnost a je skutečným vlastníkem dividend. Při posuzování možného zneužití je totiž třeba zohlednit i další transakce v rámci skupiny, které mohou být součástí účelového uspořádání směřujícího k získání daňové výhody, které odporuje předmětu nebo účelu směrnice.

ii. **podobnost převáděných částek může být indicií zneužití práva**
Na možné zneužití může poukazovat skutečnost, kdy v rámci skupiny postupně dochází k převodům stejných nebo podobných částek. Roli přitom mohou hrát i převody rozložené do delšího období, nikoli jen ty uskutečněné bezprostředně po výplatě dividend. Samotná podobnost částek ani časová návaznost převodů nicméně k prokázání zneužití nestačí a správce daně musí posoudit všechny okolnosti konkrétního případu.

iii. **správce daně může posuzovat celý řetězec transakcí**
Správce daně se v rámci svého posouzení nemusí omezit pouze na transakce uskutečněné ve státě společnosti vyplácející dividendy. Může zohlednit také transakce v zahraničí, a to jak před výplatou dividend, tak po ní. Relevantní může být rovněž daňová výhoda získaná konečným vlastníkem skupiny. Není tedy rozhodující, ve kterém státě nebo v jaké fázi řetězce tato výhoda vznikla.

iv. **společnost vyplácející dividendy nemusí o zneužití vědět**
K odepření osvobození není nutné prokázat, že společnost vyplácející dividendy o zneužívajícím uspořádání věděla. Postačí prokázat, že o něm věděla nebo mohla vědět alespoň jedna ze společností zapojených do řetězce transakcí nebo osoba, která z něj získala konečnou daňovou výhodu.

Co rozsudek znamená v praxi?
Při aplikaci osvobození dividend od srážkové daně by společnosti neměly spoléhat pouze na prokázání skutečné hospodářské činnosti mateřské společnosti a jejího postavení skutečného vlastníka dividend. Rozsudek ukazuje, že pozornost je vhodné věnovat také širšímu uspořádání v rámci skupiny, především pak ekonomickým důvodům jednotlivých transakcí a jejich vzájemné návaznosti. Zejména v případě skupinových restrukturalizací, převodů pohledávek nebo vnitroskupinového financování je proto

vhodné mít náležitě zdokumentované hospodářské důvody (valid commercial reasons) jednotlivých transakcí.

Současně je však třeba zdůraznit, že složitější skupinová struktura, následné převody prostředků ani daňová výhoda konečného vlastníka samy o sobě neznamenají zneužití práva. Tyto okolnosti sice mohou být relevantní pro posouzení jednotlivých uspořádání, ale důkazní břemeno nadále nese správce daně, který musí na základě všech relevantních skutečností prokázat splnění podmínek pro odepření osvobození.

Právě posouzení konkrétních okolností bude rozhodující i ve věci Neo Group. SDEU totiž sám neurčil, zda v tomto případě ke zneužití práva skutečně došlo, a tuto otázku ponechal předkládajícímu orgánu.

Tato aktuální judikatura nám ukazuje, že si jako plátci daně v jednání s finančním úřadem již nevystačíme s pouhým potvrzením skutečného vlastníka příjmu, ale při případné kontrole budeme muset být připraveni vysvětlit, že jsme se nestali součástí řetězce transakcí, které naplňují znaky zneužití práva, což dává praktické rovině výplaty dividend úplně jiný rozměr.

Ivana Veselá
ivesela@deloittece.com

Mimořádná sektorová daň: pozměňovací návrhy mohou zásadně změnit její podobu

V Poslanecké sněmovně pokračuje projednávání návrhu zákona, který má zavést mimořádnou sektorovou daň pro vybrané společnosti v rafinérském průmyslu. Ve druhém čtení byla předložena řada pozměňovacích návrhů, které mohou významně ovlivnit výši daně, způsob výpočtu jejího základu i okruh dotčených společností.

Zatímco některé návrhy počítají se zmírněním daňového zatížení prostřednictvím nižší sazby, širšího zohlednění nákladů nebo investičních odpočtů, jiné navrhují rozšíření daně také na zahraniční rafinérie či vybrané výrobce elektřiny z uhlí.

Co předpokládá původní návrh?
Vládní návrh zavádí mimořádnou sektorovou daň za zdaňovací období započatá v letech 2026 a 2027.

Daň se má vztahovat na společnosti vykonávající vymezenou rafinérskou činnost, které splní stanovené příjmové podmínky. Její základ se odvozuje od kladného rozdílu mezi hrubou rafinérskou marží dosaženou ve zdaňovaném období a marží referenčního roku 2025.

Na rozdíl od běžné daně z příjmů právnických osob nejde o zdanění čistého zisku. Původní konstrukce vychází především z výnosů z prodeje vlastních výrobků a nákladů na spotřebovanou ropu, a nezohledňuje tak řadu dalších provozních nákladů.

Navrhovaná sazba činí 50 %. Sektorová daň má být podle vládního návrhu daňově uznatelným výdajem při stanovení základu běžné daně z příjmů právnických osob.

Jaké hlavní změny jsou navrhovány v rámci pozměňovacích návrhů?

i. **Stanovení základu daně**
   Pozměňovací návrhy počítají s nahrazením referenčního roku 2025 víceletým průměrem, zavedením 20% tolerančního pásma nebo širším zohledněním nákladů rafinérské činnosti a výsledků derivátového zajištění.

ii. **Sazba daně**
   Navrženo je snížení sazby na 39,5 % nebo 25 %. Varianta 39,5 % však současně ruší daňovou uznatelnost sektorové daně, takže při plném využití původního odpočtu nemusí znamenat snížení čistého daňového zatížení.

iii. **Investiční odpočty**
   Předložené pozměňovací návrhy upravují možnost snížení základu mimořádné sektorové daně o investice. Jeden z návrhů umožňuje odpočet vybraných investic do rafinérských a souvisejících činností v ČR bez porovnání s předchozími obdobími. Druhý naproti tomu umožňuje odpočet investic převyšujících historickou srovnávací úroveň. Oba návrhy stanoví 50% limit odpočtu, liší se však způsobem jeho výpočtu i podmínkami pro uplatnění.

iv. **Rozšíření působnosti daně**
   Jeden z návrhů počítá se zahrnutím zahraničních rafinérií vyvážejících minerální paliva do České republiky. Povinnosti spojené s odvodem daně by přitom měly dopadat na tuzemské dovozce.

Další návrh rozšiřuje mimořádnou sektorovou daň na vybrané výrobce elektřiny z uhlí, pro které zavádí samostatný způsob výpočtu základu daně a zdanění za rok 2027.

Tyto změny by mohly významně rozšířit okruh subjektů, které budou muset novou daň posuzovat, včetně společností, na něž původní vládní návrh nedopadal.

Jaký je další legislativní postup?
Pozměňovací návrhy jsou součástí sněmovního tisku 311/3 a dosud nebylo rozhodnuto o jejich přijetí. Následovat má jejich projednání v garančním rozpočtovém výboru a třetí čtení v Poslanecké sněmovně, které je předběžně zařazeno na 37. schůzi začínající 24. listopadu 2026. Další legislativní vývoj budeme sledovat a o významných změnách vás budeme průběžně informovat. Nicméně vzhledem k tomu, že většina pozměňovacích návrhů byla předložena opozičními poslanci, není zde velký předpoklad, že by tyto pozměňovací návrhy byly Poslaneckou sněmovnou schváleny.

Ivana Veselá
ivesela@deloittece.com

Návrh nové daně z nadměrných zisků pro velké skupiny od roku 2028

Od roku 2028 by v České republice mohla být zavedena nová daň z nadměrných zisků velkých nadnárodních a vnitrostátních skupin. Pozměňovací návrh předložený v rámci projednávání sněmovního tisku č. 311 počítá se zdaněním nadměrných zisků sazbami 33 % a 60 %. Na rozdíl od navrhované mimořádné sektorové daně pro rafinérský sektor by se nová daň neomezovala na konkrétní odvětví.

Na úvod je třeba poznamenat, že se jedná pouze o návrh, který dosud nebyl projednán ani schválen. Navíc se jedná o návrh opoziční poslankyně Gabriely Svárovské, tudíž je otázkou, zda bude tento návrh Poslaneckou sněmovnou skutečně schválen. Nicméně jistě se jedná o indicii o tom, jak vláda, potažmo i opozice uvažují v otázce naplnění státního rozpočtu.

Koho by se nová daň potenciálně týkala?
Nová daň by dopadala na české daňové rezidenty a české stálé provozovny zahraničních společností, pokud jsou součástí velké nadnárodní nebo vnitrostátní skupiny vymezené podle pravidel dorovnávacích daní (pro tyto skupiny je obecně rozhodující hranice konsolidovaných výnosů 750 mil. eur).

Navrhovaná úprava by se tak mohla dotknout společností napříč odvětvími, včetně bankovnictví, pojišťovnictví, energetiky, průmyslu či obchodu. Rozhodující by přitom nebyla pouze velikost samotné české společnosti, ale její členství ve velké skupině a výše nadměrného zisku tuzemské části této skupiny.

Jak by se daň vypočítávala?
Daň by se stanovovala za tuzemskou část skupiny jako celek, nikoli samostatně za každou společnost.

Vycházela by ze součtu daňových výsledků jednotlivých členů, včetně případných ztrát, upraveného zejména o vybrané náklady na úroky, licenční poplatky a služby placené spojeným osobám mimo českou část skupiny.

Od takto stanoveného zisku by se odečetl tzv. normální výnos, vypočtený z průměrného investovaného kapitálu české části skupiny. Míra tohoto výnosu by vycházela z výnosů desetiletých českých státních dluhopisů za předchozí kalendářní rok, zvýšených o 6 p. b.

Základem nové daně by byla pouze část zisku převyšující normální výnos. Případný nevyužitý normální výnos by bylo možné za stanovených podmínek uplatnit v následujících pěti zdaňovacích obdobích.

Jaké sazby návrh stanoví?
Návrh zavádí dvě sazby daně:

- **33 %** na část základu daně do výše 5 % průměrného investovaného kapitálu tuzemské části skupiny, upraveného podle délky zdaňovacího období;
- **60 %** na část základu daně přesahující tuto hranici.

Obě sazby by se uplatňovaly pouze na vypočtený základ daně z nadměrných zisků, nikoli na celý zisk skupiny.

Jaké nové povinnosti by společnostem vznikly?
Tuzemská část skupiny by určila jednoho člena jako zastupujícího poplatníka, který by podával daňová přiznání a odváděl daň i zálohy za celou tuzemskou část skupiny. Ostatní členové by pak měli povinnost poskytovat potřebné údaje a společně a nerozdílně by ručili za daň a zálohy za období svého členství ve skupině.

Jaký je další legislativní postup?
Jak již bylo zmíněno v úvodu, navrhovaná úprava je součástí pozměňovacího návrhu č. 2329 ke sněmovnímu tisku 311/3 a dosud nebyla schválena ani projednána. Její případné přijetí a konečná podoba budou záviset na dalším legislativním projednávání. O dalším vývoji vás budeme informovat.

Ivana Veselá
ivesela@deloittece.com

Nový zákon o účetnictví a související změny daně z příjmů

Vládní návrh nového zákona o účetnictví projednává aktuálně Poslanecká sněmovna jako sněmovní tisk č. 63. Související doprovodný zákon, který má na nový zákon o účetnictví navázat změnami dalších právních předpisů, je projednáván jako sněmovní tisk č. 64. Oba návrhy prošly prvním čtením a byly postoupeny k dalšímu projednání.

Zatímco u samotného návrhu zákona o účetnictví lze v této fázi očekávat spíše dílčí úpravy, podstatně větší změny se připravují v daňové části reformy. Ministerstvo financí pracuje na komplexním pozměňovacím návrhu k doprovodnému zákonu, který by měl významně přepracovat zejména navrhované změny zákona o daních z příjmů a zákona o rezervách. S tím souvisí také otázka účinnosti celé reformy. Původně navrhované termíny již nejsou reálné a jako nejbližší možný termín se v odborné diskusi objevuje rok 2029, s ohledem na rozsah změn a potřebu dostatečné legisvakance však nelze vyloučit ani pozdější účinnost. Smyslem odkladu je především poskytnout účetním jednotkám, poplatníkům i dodavatelům účetních systémů dostatečný prostor na přípravu.

V době přípravy tohoto článku dosud nebyl komplexní pozměňovací návrh k daňové části reformy zveřejněn, a proto je třeba níže uvedené závěry týkající se zejména daně z příjmů a zákona o rezervách vnímat jako předběžné. Pojďme se tedy podívat na stručný výběr nejvýznamnějších změn, které nový účetní rámec přinese.

Základní účetní definice
Návrh nového zákona o účetnictví přináší vlastní koncepční vymezení základních prvků účetní závěrky, které se výrazně přibližuje pojetí mezinárodních účetních standardů. Nově tak výslovně definuje například pojmy, jako je aktivum, dluh, vlastní kapitál, výnos, náklad atd. Například aktivem je existující ekonomický zdroj, který má účetní jednotka v důsledku minulé transakce nebo jiné události pod kontrolou a který má potenciál přinést budoucí ekonomický užitek. Dluh naopak představuje existující povinnost vzdát se ekonomického zdroje vzniklého v důsledku minulé transakce nebo jiné události. Samotná existence aktiva nebo dluhu přitom ještě neznamená, že budou vykázány v účetní závěrce. Aktivum je způsobilé k vykázání zejména tehdy, pokud je spolehlivě ocenitelné a vznik budoucího ekonomického užitku je pravděpodobný, u dluhu se obdobně posuzuje jeho spolehlivá ocenitelnost a pravděpodobnost úbytku ekonomického zdroje. Zajímavá je i nová definice účetních rezerv. Díky ní se za účetní rezervu například nebude považovat dluh z nevybrané dovolené nebo dluhy vůči zaměstnancům z titulu bonusů.

Na tyto nové účetní pojmy následně navazuje i zákon o daních z příjmů, a proto bude jejich správné pochopení důležité také z daňového pohledu. Zvláštní význam tedy mají definice výnosů a nákladů a okamžik jejich rozeznání. Výnos je v návrhu chápán jako změna finanční situace vedoucí ke zvýšení vlastního kapitálu a náklad jako změna vedoucí k jeho snížení, s výjimkou transakcí s vlastníky. Jejich rozeznání je navázáno na související aktiva a dluhy: výnos se rozezná, pokud se související aktivum stane způsobilým k vykázání nebo se zvýší jeho účetní hodnota, případně pokud dluh přestane být způsobilý k vykázání nebo se jeho účetní hodnota sníží. U nákladu platí opačná logika – rozezná se při zániku nebo snížení účetní hodnoty aktiva, případně při vzniku nebo zvýšení účetní hodnoty dluhu. Tento přístup není české účetní praxi zcela cizí – obdobným směrem se ubírá například interpretace Národní účetní rady I-55 Určení okamžiku vzniku výnosu.

Akruální a peněžní základ daně
Doprovodný zákon nově rozlišuje poplatníky s akruálním základem daně a poplatníky s peněžním základem daně.

Poplatníkem s akruálním základem daně je poplatník, který je ve vztahu k příslušným příjmům a výdajům účetní jednotkou, případně používá vybrané účetní postupy založené na akruálním účetnictví. Typicky půjde zejména o obchodní korporace a další právnické osoby vedoucí účetnictví, ale také o fyzickou osobu, která je účetní jednotkou. Při zjištění akruálního základu daně se vychází z účetního výsledku hospodaření za příslušné účetní období na základě akruálního principu.

Poplatníkem s peněžním základem daně je naproti tomu poplatník, který ve vztahu k daným příjmům a výdajům není účetní jednotkou, případně používá vybrané účetní postupy založené na peněžním účetnictví. V praxi půjde zejména o fyzické osoby, které nevedou účetnictví, nebo vybrané neziskové subjekty. Peněžní základ daně se sestavuje tzv. na cash bázi, tj. jako rozdíl mezi příjmy plynoucími poplatníkovi a výdaji jím vynaloženými v daném zdaňovacím období.

Současná a reálná hodnota v účetnictví
Významnou novinkou návrhu je zavedení současné hodnoty, tedy zohlednění časové hodnoty peněz při ocenění dlouhodobých peněžních toků. Současnou hodnotou se budou oceňovat zejména pohledávky a dluhy se splatností delší než jeden rok, mikro a malé účetní jednotky však budou moci využít zjednodušení a pro prvotní ocenění aktiv a dluhů používat namísto současné hodnoty hodnotu jmenovitou. Rozdíl mezi současnou a jmenovitou hodnotou se následně promítá do výsledku hospodaření prostřednictvím úroku.

Nově je vymezena také reálná hodnota, kterou se rozumí částka, která by byla získána prodejem aktiva nebo zaplacena za převzetí dluhu v řádné transakci mezi účastníky k okamžiku ocenění; tato definice vychází z IFRS 13. Reálnou hodnotou se budou

následně oceňovat zejména investiční aktiva, vybraná finanční aktiva a deriváty, přičemž zákon stanoví také případy, kdy se tento způsob ocenění nepoužije. U stálých hmotných aktiv viz dále bude přecenění na reálnou hodnotu naopak možností účetní jednotky, pokud lze reálnou hodnotu spolehlivě určit. Mikro účetní jednotky přitom nebudou povinny následné ocenění reálnou hodnotou používat. Dopad přecenění na reálnou hodnotu stálých (ať již investičních, či stálých hmotných aktiv) bude ve většině případů zohledněn ve fondu z přecenění ve vlastním kapitálu.

Zákon o daních z příjmů na nové účetní oceňovací koncepty reaguje selektivně a jejich účetní dopady nepřebírá automaticky. U reálné hodnoty budou změny z následného ocenění daňově relevantní pouze ve výslovně stanovených případech. Podle § 23 odst. 9 ZDP půjde zejména o vybrané cenné papíry nebo deriváty. U ostatních položek, které zákon výslovně neuvádí, se účetní výnosy a náklady z přecenění ze základu daně vyloučí a pro daňové účely se o jejich vliv odpovídajícím způsobem očistí také účetní hodnota.

Hmotný majetek

U poplatníků s akruálním základem daně bude vymezení hmotného majetku vycházet z účetnictví, konkrétně ze stálého hmotného aktiva a investičního hmotného aktiva. Zákon o daních z příjmů současně bude určovat jednotlivé typy aktiv, které se z tohoto účetního vymezení pro daňové účely vyloučí, nebo se naopak za hmotný majetek považovat budou.

Stálým hmotným aktivem se rozumí stálé aktivum pod kontrolou účetní jednotky s hmotnou podstatou určené k užívání účetní jednotkou, například při výrobě, poskytování služeb nebo pro administrativní účely. Stálé hmotné aktivum přitom může zahrnovat nejen majetek účetní jednotky, ale také právo užívání hmotné věci, je-li sjednaná doba užívání delší než jeden rok. Investičním hmotným aktivem je naopak hmotné stálé aktivum, které účetní jednotka sama neužívá, ale drží jej za účelem pasivního získávání ekonomického užitku, typicky nemovitost určená k pronájmu nebo aktivum držené za účelem zhodnocení jeho hodnoty, například obraz či jiné umělecké dílo.

Pro daňové odpisy hmotného majetku je navrženo mnoho změn. U hmotného movitého majetku se plánuje zvýšení minimální vstupní ceny z 80 tis. Kč na 100 tis. Kč. Dosavadních šest odpisových skupin mají nahradit pouze dvě: první s minimální dobou odpisování 60 měsíců pro veškerý movitý majetek a pro nemovitý majetek se vstupní cenou do 2 mil. Kč a druhá s minimální dobou odpisování 360 měsíců pro nemovitý majetek nad tuto hranici. Odpisy se budou určovat na měsíční bázi a poprvé je bude možné uplatnit za kalendářní měsíc následující po měsíci, ve kterém byl majetek uveden do stavu způsobilého k užívání. Koncept ročních daňových odpisů se tak opouští. Návrh současně zavádí možnost komponentního daňového odpisování, které současná úprava zákona o daních z příjmů obecně neumožňuje. Definice komponenty je pro poplatníky s akruálním základem daně převzata z účetnictví.

Významně se mění také pojetí dnešního technického zhodnocení. Zákon o dani z příjmů používá pojem „daňové dodatečné zhodnocení“, jehož vymezení bude přímo navazovat na účetní definici dodatečného zhodnocení. Rozhodující již nebude posuzování změny technických parametrů majetku, ale to, zda zásah do aktiva zvyšuje jeho schopnost přinášet budoucí ekonomický užitek. Definice v novém zákoně o účetnictví také vymezuje, že dodatečným zhodnocením není oprava a údržba, jejichž definici výslovně stanoví. Nicméně zákon o daních z příjmů dává poplatníkovi možnost se rozhodnout, že za daňové dodatečné zhodnocení bude opravu nebo údržbu považovat, přestože z účetního pohledu dodatečným zhodnocením nejsou.

Daňové dodatečné zhodnocení se promítne také do způsobu dalšího odpisování. Základním pravidlem při rovnoměrném odpisování bude zachování dosavadní výše měsíčního odpisu a prodloužení doby odpisování tak, aby byla zvýšená vstupní cena zcela odepsána. V některých situacích však návrh umožňuje zbývající dobu odpisování zkrátit a odpis proporčně navýšit.

Nájem a finanční leasing

U nájemce s akruálním základem daně se bude daňové zacházení odvíjet od účetního zachycení nájmu. U běžného dlouhodobého nájmu bude v účetnictví nájemce vykázáno právo užívání, které však nebude pro účely ZDP hmotným majetkem a jeho účetní odpisy budou daňově uznatelným výdajem. Současně s právem užívání bude u nájemce vykázán i související dluh z nájmu. U krátkodobých nájmů do 12 měsíců a nájmů malé hodnoty se právo užívání jako aktivum nevykáže a do základu daně se tak promítne přímo náklad z nájemného. Pronajímatel bude v případě operativního pronájmu i nadále vykazovat výnosy z nájmu a odpisovat pronajatý majetek.

Odlišný daňový režim ale bude platit pro finanční leasing, který je definován obdobně, jako v současné DPH legislativě. Z daňového pohledu vzniká uživateli právo užívání z finančního leasingu, které je na rozdíl od výše uvedeného práva užívání vztahujícího se k operativním nájmům pro účely ZDP hmotným majetkem, který bude uživatel daňově odpisovat. U poskytovatele finančního leasingu s akruálním základem daně vznikne pohledávka z finančního leasingu a předmět leasingu již nebude jeho daňově odpisovaným hmotným majetkem. Na druhou stranu bude ve výsledku hospodaření rozeznávat úrokový výnos z financování této transakce.

Opravné položky, rezervy a pohledávky

Významnou změnou bude oddělení daňových opravných položek a daňových rezerv od jejich účetního zachycení. Jejich tvorba a zrušení podle zákona o rezervách již nebudou podmíněny zaúčtováním, rozhodující bude jejich vedení v předepsané evidenci.

Tomu odpovídá i jejich dopad na základ daně. Tvorba daňové opravné položky nebo daňové rezervy již nebude obecně představovat daňově uznatelný účetní náklad, ale základ daně se o ni sníží tzv. mimoúčetně, při jejich zrušení se naopak

odpovídajícím způsobem zvýší. Naproti tomu tvorba a zrušení účetních rezerv a následného znehodnocení (tj. účetních opravných položek) mají být pro účely ZDP obecně daňově neutrální a jejich účetní dopady se ze základu daně vyloučí.

Zásadně se mění také zacházení s nedobytnými pohledávkami. Dosavadní samostatný institut daňového odpisu pohledávky podle § 24 odst. 2 písm. y) ZDP se ruší a daňový efekt nedobytnosti se přesouvá do systému daňových opravných položek. Situace, ve kterých bylo dosud možné pohledávku odepsat a tento odpis uplatnit jako daňově uznatelný výdaj do výše související rozpuštěné zákonné opravné položky, budou nově řešeny zejména možností vytvořit až 100% daňovou opravnou položku.

Výše uvedené představuje pouze výběr některých z nejvýznamnějších změn, které nová legislativa přináší. O to důležitější bude se s novými pravidly seznámit včas a nepodcenit přípravu na přechod na nový účetní a daňový systém.

Marie Velflová
mvelflova@deloittece.com

Martina Křížová Chrámecká
mkrizovachramecka@deloittece.com

Přehled novinek

Změny v DPH legislativě

- Ve Sbírce zákonů vyšla novela zákona o DPH účinná od 1. 1. 2027, která mimo jiné mění pravidla pro nedobytné pohledávky, zpřísňuje režim nároku na odpočet daně u neuhrazených závazků či definitivně ruší limitaci nároku na odpočet daně u osobních automobilů typu M1. Další chystané novely zákona o DPH (nová pravidla pro platformy, rozšíření definice zásilkového obchodu, změny ve zvláštním režimu jednoho správního místa, sazba DPH u dodání psychomodulačních látek, případně další méně významné změny) jsou stále v počátcích legislativního procesu.
- Na úrovni EU byl zveřejněn návrh směrnice, která by mohla od 1. 7. 2028 zrušit limit 150 eur platný pro speciální režim dovozů zboží prostřednictvím platforem a rozšířit chápání toho, co by mohlo být pro účely DPH za dovoz zboží do EU považováno. Očekáváme, že návrh ještě projde další řadou změn, než bude definitivně schválen.

Rozhodnutí soudů

- V rozhodnutí **T-569/25 X GmbH** se Tribunál SDEU zabýval podmínkami pro využití zvláštního režimu pro použité zboží. Výrobcem bylo jako použité uváděno na trh právě vyrobené zboží luxusního charakteru. Výrobce aplikoval zdanění dle zvláštního režimu pro použité zboží. Jeho kupující na následné prodeje, které realizoval vůči svým zákazníkům, rovněž uplatňoval zvláštní režim pro použité zboží. Soudní dvůr využití zvláštního režimu pro použité zboží připustil, bez ohledu na to, že jeho podmínky nebyly objektivně splněny. Rozsudek se zásadně dotýká otázky práv obchodníků nabytých v dobré víře a může mít důležitý vliv i na výklad českého zákona o DPH.
- Rozhodnutí Tribunálu ve věci **T-680/25 Mercedes-Benz AG** se týká odvodu DPH z bezúplatné výpůjčky výrobní formy. Společnost bezplatně poskytla formu, z jejíhož pořízení si uplatnila nárok na odpočet daně, specializované výrobní firmě. Ta na ní produkovala výrobky pro tuto společnost, ovšem odebíral je od ní zprostředkovatel, který je teprve následně prodával této společnosti. Tribunál hodnotil, zda výpůjčka nepředstavuje použití formy pro účely jiné, než je ekonomická činnost společnosti, a zda z toho důvodu neměla společnost odvést DPH na výstupu. Dle Tribunálu nejde o použití pro účely jiné než vlastní ekonomická činnost, pokud výrobky produkované pomocí formy byly určeny výlučně pro dotčenou společnost. O takové použití (s povinností uplatnit DPH na výstupu) by však naopak šlo, pokud by některé výrobky byly určeny pro někoho jiného, nikoliv pro danou společnost. Uvedené rozhodnutí může mít dle našeho názoru značný vliv na aktuální výklad pravidel při vzájemném poskytování plnění.
- V čerstvém rozhodnutí Nejvyššího správního soudu **1 Afs 332/2024-80** bylo posuzováno, jak odlišit službu ubytování od pouhého pronájmu místností. Z rozhodnutí soudu je patrné, že existuje celá řada znaků, které je potřeba prověřit, jako například délka poskytování, existence doplňkových služeb, rozsah práva majitele vstupovat do objektu apod. Soud bohužel řešenou otázku definitivně neuzavřel, případ bude znovu otevřen příslušným krajským soudem.

Tomáš Brandejs
tbrandejs@deloittece.com

Jana Pavlicová
jpavlicova@deloittece.com

Zaměstnanecká karta pro bývalé držitele dočasné ochrany: co má přinést změna od roku 2027?

Občanům Ukrajiny, kterým byla v minulosti v České republice udělena dočasná ochrana, se má otevřít nová cesta k zaměstnanecké kartě. Změna plánovaná od 1. ledna 2027 má umožnit podání žádosti na českých zastupitelských úřadech na Ukrajině také bývalým držitelům dočasné ochrany.

Dosavadní pravidla: překážkou je dříve udělená ochrana
Podle dosavadního znění nařízení vlády č. 308/2022 Sb. mohou na českých zastupitelských úřadech na Ukrajině podat žádost o zaměstnaneckou kartu občané Ukrajiny, kteří jsou účastníky vládou schváleného programu a kterým zároveň nebyla Českou republikou udělena dočasná nebo mezinárodní ochrana.

Podmínka se tedy nevztahuje pouze na aktuální držitele dočasné ochrany. Z jejího znění vyplývá, že překážkou je i ochrana udělená v minulosti. Samotné vzdání se dočasné ochrany proto podle dosavadní úpravy nestačí k tomu, aby žadatel tuto podmínku splnil.

Co se má změnit?
Vláda dne 5. října 2026 schválila návrh nařízení o stanovení výjimky z nepřijatelnosti žádostí o udělení oprávnění k pobytu na území České republiky podávaných na zastupitelských úřadech, kterým se mění některá nařízení související s opatřeními přijatými v souvislosti s válkou na Ukrajině.

Podle dostupného popisu změny se má od 1. ledna 2027 možnost podání žádosti o zaměstnaneckou kartu rozšířit také na občany Ukrajiny, kterým byla česká dočasná ochrana udělena v minulosti. Rozhodující má být skutečnost, že již nejsou jejími aktuálními držiteli a splňují podmínky účasti v příslušném vládním programu.

Pro zaměstnavatele by tak mohla vzniknout další možnost, jak zajistit návrat pracovníků, kteří v České republice dříve pobývali na základě dočasné ochrany. Nejde však o automatickou výměnu dočasné ochrany za zaměstnaneckou kartu ani o záruku jejího vydání. Změna má otevřít možnost podání žádosti prostřednictvím vládních programů ekonomické migrace na zmíněných zastupitelských úřadech na Ukrajině.

Kvóty zůstávají důležitým omezením
Vedle pravidel přijatelnosti žádostí je nutné zohlednit také nařízení vlády č. 220/2019 Sb., které stanoví maximální roční počty žádostí o zaměstnaneckou kartu. Podle znění účinného od 1. července 2026 platí pro zastupitelské úřady na Ukrajině následující limity:

Zastupitelský úřad	Celková roční kvóta	Program vysoce kvalifikovaný zaměstnanec / Program klíčový a vědecký personál	Program kvalifikovaný zaměstnanec
Kyjev	1 600	500	1 100
Lvov	11 500	500	11 000

Zdroj: Příloha č. 2 nařízení vlády č. 220/2019 Sb., ve znění účinném od 1. července 2026

Celá kvóta je rozdělena mezi vládní programy. Pro žádosti mimo tyto programy tedy není vyčleněna samostatná kapacita. Rozšíření okruhu oprávněných žadatelů samo o sobě neznamená navýšení počtu přijímaných žádostí.

Nový návrh tohoto nařízení dále umožňuje občanům Ukrajiny podat žádost o krátkodobé vízum za účelem zaměstnání.

Další brzké změny v cizinecké agendě
Závěrem upozorňujeme na aktuální organizační změnu v cizinecké agendě, která přímo nesouvisí s výše uvedenou úpravou podávání žádostí o zaměstnanecké karty. Od 1. prosince se změní také název útvaru Ministerstva vnitra, který zajišťuje cizineckou agendu. Namísto Odboru azylové a migrační politiky (OAMP MV ČR) se budou cizinci obracet na Sekci azylové a migrační politiky (SAMP MV ČR).

Jana Kostková Sedláčková
jsedlackova@deloittece.com

AI jako nástroj (nejen) v daních: pomocník, nebo riziko?

Umělá inteligence může usnadnit práci nejen advokátům a daňovým poradcům, ale každému, kdo ji využívá například ke zpracování rešerší, rozsáhlých podkladů nebo přípravě dokumentů. Riziko nepřesných či smyšlených výstupů se však týká všech uživatelů bez ohledu na jejich odbornost. Pokud materiály připravené s pomocí AI subjekt předloží například soudu, úřadu, bance nebo poskytovateli dotace bez předchozího ověření, může předložení zkreslených či nepravdivých informací a podkladů přinést řadu problémů. Důsledkem přitom nemusí být jen například neúspěšná žádost a nepřiznání nároku, ale podle okolností také sankční nebo jiné právní následky.

Přesvědčivý text není zárukou správnosti

AI může navíc vykládat právní a daňové předpisy nesprávně nebo se může opírat o skutečnosti, které z těchto či jiných podkladů nevyplývají. V praxi tak může zkreslit například daňový režim, text judikatury, částky nebo informace o splnění různých podmínek. Samotný odkaz na použití AI přitom uživatele nezbavuje odpovědnosti. Pro případné sankce jsou pak rozhodující konkrétní okolnosti.

Když AI „halucinuje" – pohled českých soudů

Ústavní soud (ÚS) se v usnesení sp. zn. I. ÚS 3004/25 ze dne 1. prosince 2025 zabýval problematikou užití AI právními zástupci. Advokát v ústavní stížnosti argumentoval celkem 12 rozhodnutími. Při jejich ověřování však Ústavní soud zjistil, že podstatná část citovaných rozhodnutí vůbec neexistovala a část z nich byla hrubě dezinterpretována.

V usnesení pak ÚS uvádí, že „není podstatné, s pomocí jakých osob či nástrojů advokáti zpracují podání k soudu", současně však zdůrazňuje požadavek na náležitou formální a věcnou úroveň podání a právně kvalifikované zastoupení před Ústavním soudem. Advokátovi následně uložil pořádkovou pokutu za hrubé ztěžování řízení, a to ve výši 25 000 Kč.

Jinou věc řešil i Nejvyšší správní soud (NSS), který se ve svém rozsudku obdobně pozastavil nad kasační stížností. Ta totiž také citovala neexistující, dezinterpretované či nesprávně označené rozsudky NSS, jež měly argumentačně podpořit kasační stížnost. NSS v této souvislosti použil slangový pojem „AI slop", který označuje nekvalitní obsah vygenerovaný AI. NSS byl k advokátovi o něco shovívavější a místo pokuty ho pouze důrazně vyzval, aby se tohoto přístupu v budoucnu vyvaroval.

Postoj soudů je tak poměrně jasný: problematické není samotné využití AI, ale nekritické převzetí jejích výstupů bez odpovídající kontroly.

Efektivní využití AI

Uvedená rizika však nejsou důvodem pro úplné odmítání AI. Prostor pro její využití se nabízí zejména v interních procesech, kde může pomoci zefektivnit a zrychlit rutinní činnosti a pomoct s modelováním či přípravou podkladových dat. Doporučujeme začít nejprve s identifikací vhodného konkrétního procesu, vyhodnocením přínosů a nákladů implementace AI, a především s nastavením pravidel pro práci s daty a kontrolu výstupů. S identifikací vhodných oblastí využití a s nastavením právního a daňového rámce pro užití AI klientům běžně pomáháme. Cílem přitom není nahradit odborný úsek, ale využít technologii k efektivnější práci.

Co z toho plyne pro praxi

Pro uživatele je podstatné, že přesvědčivá odpověď AI nezaručuje správnost a nenahrazuje odborné posouzení konkrétní otázky. Je třeba zohlednit právní úpravu účinnou pro příslušné zdaňovací období, skutečný průběh transakcí a další informace.

Navíc před předložením dokumentu soudu, správci daně, jinému úřadu, bance či poskytovateli dotace je proto třeba ověřit nejen právní závěry, ale také správnost použitých údajů a jejich oporu v původních podkladech. Odpovědný přístup k AI přitom neznamená její odmítání, ale identifikování oblastí, kde může přinést skutečnou úsporu času a zefektivnění práce.

Alena Wágner Dugová
adugova@deloittece.com

Tereza Homa
thoma@deloittece.com

Anna Lidmilová
alidmilova@deloittece.com

Analýza dluhové kapacity pod drobnohledem finanční správy

Finanční správa se u vnitroskupinového financování stále více zaměřuje také na to, zda by společnost byla schopna získat daný objem dluhu za tržních podmínek od nezávislého věřitele. Analýza dluhové kapacity se tak může stát jedním z klíčových témat daňových kontrol.

Dluhová kapacita jako nový standard budoucích daňových kontrol?
Analýza dluhové kapacity nabývá na významu i v české daňové praxi a podle odborných diskusí se zástupci finanční správy je vnímána jako jedna z důležitých oblastí zájmu v rámci kontrol převodních cen. Pozornost správce daně se přitom stále častěji zaměřuje **na ekonomickou podstatu vnitroskupinového financování, zejména na samotnou existenci a rozsah dluhu**.

Dluhová kapacita v tomto kontextu představuje odpověď na základní otázku:
Jaký objem dluhu by byl daný subjekt schopen přijmout za tržních podmínek od nezávislého věřitele?

Pokud je odpověď „žádný" nebo „výrazně nižší než skutečný objem financování", dostává se celé uspořádání do daňového rizika.

Judikatura: ekonomická racionalita dluhového financování
Nejvyšší správní soud v judikatuře z roku 2025 opět zdůraznil, že **daňová uznatelnost úroků z vnitroskupinového financování závisí na jeho ekonomické racionalitě**. Úroky nemusí být uznány, pokud financování negeneruje ani neudržuje zdanitelné příjmy a jeho hlavním účelem je získání daňové výhody. **Klíčové je také posouzení reálné schopnosti dlužníka dluh splatit, což fakticky odpovídá principu dluhové kapacity.**

Které subjekty by měly provést analýzu dluhové kapacity?
Analýza dluhové kapacity je relevantní pro všechny společnosti využívající vnitroskupinové financování – a to i v situaci, kdy půjčky od skupiny představují pouze doplněk k bankovnímu financování.

Jak lze dluhovou kapacitu posuzovat v praxi
Praktický přístup k posuzování dluhové kapacity může vycházet zejména **z pokynů OECD k převodním cenám v oblasti finančních transakcí z února 2020**, které vyžadují ověřit, zda by objem dluhu odpovídal financování dostupnému od **nezávislého věřitele**, a kladou důraz na analýzu cash flow a ekonomické udržitelnosti dluhu.

V rámci analýzy dluhové kapacity lze typicky analyzovat:

- úroveň zadlužení ve vztahu k výkonnosti (např. Net Debt/EBITDA či Net Debt/LTC),
- míru zadlužení srovnatelných nezávislých společností na trhu (případně prostřednictvím srovnávací analýzy),
- schopnost dlužníka splácet dluh z vlastních provozních peněžních toků,
- stabilitu a udržitelnost podnikatelského modelu,
- kvalitu finančních plánů a realistických cash flow scénářů,
- existenci a význam skupinové podpory.

Objem dluhu převyšující dluhovou kapacitu může být posuzován jako ekvivalent vkladu do vlastního kapitálu.

Proč stojí za to využít naši podporu?
Propojujeme **daňové právo, transfer pricing a finanční analýzu** do jednoho konzistentního přístupu. Rozumíme očekáváním Finanční správy České republiky i aktuální judikatuře a pomáháme klientům připravit **obhajitelnou, srozumitelnou a prakticky použitelnou dokumentaci**, která snižuje riziko sporů ještě před zahájením kontroly.

Tomáš Kubiš
tkubis@deloittece.com

Zuzana Lajksnerová
zlajksnerova@deloittece.com

Kontakty
V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z daňového oddělení společnosti Deloitte nebo s jedním z následujících odborníků:

Přímé daně
Miroslav Svoboda
msvoboda@deloittece.com

Marek Romancov
mromancov@deloittece.com

Kateřina Novotná
knovotna@deloittece.com

Tereza Gebauer
tgebauer@deloittece.com

Miroslav Richter
MirRichter@deloittece.com

Roman Ženatý
rzenaty@deloittece.com

Imigrace
Tereza Kavan Klimešová
tklimesova@deloittece.com

Nepřímé daně
Adham Hafoudh
ahafoudh@deloittece.com

Radka Mašková
rmaskova@deloittece.com

Kontrolní hlášení
Jaroslav Beneš
jbenes@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.

Nové dotační příležitosti podpoří výzkum, vývoj i dostupné nájemní bydlení

Podniky, které připravují výzkumné a vývojové projekty, mohou na začátku roku 2027 získat další příležitost k jejich financování prostřednictvím programu TREND. Současně se připravuje nová výzva zaměřená na dostupné nájemní bydlení. Termín jejího vyhlášení zatím nebyl potvrzen. Nadále pokračuje příprava podpory ENERG ETS pro dekarbonizaci průmyslu, přičemž vyhlášení výzvy se očekává již v nejbližší době.

Přesné podmínky, termíny a rozpočty nových výzev budou potvrzeny až při jejich vyhlášení. Potenciální žadatelé však mohou již nyní pracovat na vymezení svých záměrů, ověření jejich připravenosti a přípravě potřebných podkladů.

TREND – TECHNOLOGIČTÍ LÍDŘI

Program Technologické agentury České republiky podporuje podnikový výzkum a vývoj směřující k novým nebo významně zdokonaleným produktům, technologiím a postupům s předpokladem praktického uplatnění. Zapojit se mohou malé, střední i velké podniky, samostatně nebo ve spolupráci s výzkumnými organizacemi. Projekty lze realizovat na území celé České republiky včetně Prahy.

Podle parametrů předchozích soutěží lze podporu očekávat zejména na:

- osobní náklady členů výzkumného a vývojového týmu,
- smluvní výzkum a odborné služby,
- materiál a dodávky využité při řešení projektu,
- další přímé a nepřímé náklady související s realizací projektu.

Co již lze připravit před vyhlášením soutěže

Projektový záměr by měl jasně popsat technologickou novost, výzkumné nejistoty, způsob jejich řešení a konkrétní výsledky projektu. Současně je vhodné ověřit personální kapacity, návaznost rozpočtu na plánované aktivity, realistický harmonogram a budoucí komerční využití výsledků. Konečné vymezení podporovaných činností, způsobilých nákladů a intenzity podpory stanoví dokumentace nové soutěže.

PŘIPRAVUJE SE NOVÁ PODPORA DOSTUPNÉHO NÁJEMNÍHO BYDLENÍ

Státní fond podpory investic připravuje další výzvu zaměřenou na vznik dostupných nájemních bytů. Termín jejího vyhlášení zatím nebyl potvrzen. Potenciální žadatelé však mohou již nyní prověřit připravenost svých projektů a zahájit přípravu potřebných podkladů.

Nová výzva má navázat na dosavadní program Dostupné nájemní bydlení. Připravované nastavení se může od předchozí podpory lišit. Předchozí program kombinoval dotaci a zvýhodněný úvěr a podporoval výstavbu, rekonstrukce, změny dokončených staveb a pořízení bytů nebo bytových domů.

Jaké projekty jsou relevantní

Podpora je očekávána u projektů, jejichž výsledkem budou dlouhodobě provozované nájemní byty s dostupným nájemným. Z pohledu přípravy jsou vhodné zejména novostavby bytových domů, rekonstrukce nevyužívaných objektů a konverze staveb na bydlení. Rozsah podpory nákupu nemovitostí a přesný okruh oprávněných žadatelů bude potvrzen až s vyhlášením nové výzvy.

Předchozí pravidla jako vodítko

Dosavadní program pracoval s kombinací dotace a úvěru, dlouhodobým nájemním využitím a vymezenými cílovými skupinami. Dostupné byty byly určeny například domácnostem splňujícím příjmové a majetkové podmínky, mladším domácnostem a pracovníkům ve zdravotnictví, školství, sociálních službách, bezpečnostních sborech, integrovaném záchranném systému nebo veřejné správě. Výsledné nájemné podléhalo pravidlům programu a projekt musel splnit podmínky veřejné podpory.

Co má smysl připravit již nyní

- vlastnické nebo jiné právní vztahy k pozemku či objektu,
- stav projektové dokumentace a potřebných povolení,
- aktuální investiční rozpočet a zdroje spolufinancování,
- předpokládanou výši nájemného a dlouhodobý provozní model,
- oddělení podporované a případné komerční části projektu.

ENERG ETS SE NADÁLE PŘIPRAVUJE

Očekávaná podpora se zaměří na investice průmyslových podniků zapojených do systému EU ETS, zejména do zvyšování energetické účinnosti, snižování emisí a modernizace technologií. Termín vyhlášení ani konečné parametry zatím nebyly potvrzeny. Potenciální žadatelé však mohou již nyní předběžně připravit technické vymezení projektu, investiční rozpočet a odhad jeho energetických nebo emisních přínosů.

S čím vám můžeme pomoci

Prověříme vhodnost a připravenost vašeho záměru pro odpovídající dotační program. Pomůžeme vymezit podporované aktivity, výsledky projektu a způsobilé náklady, posoudíme technické řešení, očekávané přínosy i související rizika a nastavíme rozpočet, harmonogram a způsob financování. Po zveřejnění finálních podmínek ověříme soulad projektu s příslušnou výzvou a zajistíme přípravu žádosti, povinných příloh i navazující administraci.

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Kontakty
V případě, že se Vás tato problematika dotýká, rádi Vám poskytneme podrobné informace. Prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Dotace CZ
Luděk Hanáček
lhanacek@deloittece.com

Antonín Weber
antoweber@deloittece.com

Dotace a investiční pobídky SK
Milan Šustek
msustek@deloittece.com

Investiční pobídky
Daniela Hušáková
dhusakova@deloittece.com

Deloitte Advisory, s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.

Deloitte.

dReport: Listopad 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu účetních novinek.

Nová interpretace NÚR I-55: Kdy skutečně vzniká výnos a koho se změny nejvíce dotknou?

Datum vystavení faktury, dodání zboží, nebo převod vlastnického práva? Který z těchto okamžiků je rozhodující pro zaúčtování výnosu? Odpověď nemusí být tak jednoduchá, jak se na první pohled zdá. Nová interpretace Národní účetní rady I-55 Určení okamžiku vzniku výnosu ze dne 14. září 2026 přináší do českého účetnictví principy, které se v mnoha ohledech přibližují mezinárodnímu standardu IFRS 15 *Výnosy ze smluv se zákazníky*.

Největší pozornost by nové interpretaci měly věnovat zejména společnosti, které:

- **prodávají zboží nebo výrobky s nestandardními nebo komplikovanými dodacími podmínkami**, například s odloženým převzetím nebo významnou instalací po fyzickém dodání;
- **poskytují služby nebo dodávky v delším časovém období** a průběžně fakturují před konečným dodáním;
- **poskytují zákazníkům významné slevy, rabaty a bonusy** nebo umožňují vrácení zboží;
- **mají ve smlouvách ujednání o části výnosu, která závisí na proměnlivých okolnostech**, například bonifikace za dodání přes smluveným termínem;
- **uzavírají smlouvy s dlouhou splatností**, případně poskytují zákazníkům jinou formu financování;
- **vystupují jako zprostředkovatelé**, například v distribučních řetězcích nebo při prodeji prostřednictvím digitálních platforem;
- **poskytují plnění zákazníkovi** v okamžiku, kdy úhrada vzniklé pohledávky není pravděpodobná.

Právě u těchto transakcí může nový výklad vést nejen ke změně okamžiku vykázání výnosu, ale v některých případech také k odlišné výši vykázaných tržeb.

Základní princip pro stanovení okamžiku rozeznání výnosu: Rozhodující je převod kontroly

České účetní předpisy vycházejí ze zásady věcné a časové souvislosti nákladů a výnosů. Konkrétní pravidla pro určení okamžiku vzniku výnosu z prodeje výrobků, zboží nebo poskytování služeb však dosud chyběla. Podle interpretace je klíčovým okamžikem převod kontroly nad dodávaným plněním na zákazníka.

Pro uznání výnosu musí být současně splněny následující čtyři podmínky:

1. Došlo k dodání výrobku, zboží nebo služby, tedy k převodu kontroly na zákazníka.
2. Výnos je možné spolehlivě ocenit.
3. Je pravděpodobné, že účetní jednotka získá od zákazníka sjednanou protihodnotu.
4. Související náklady lze spolehlivě ocenit.

Ačkoliv uvedené podmínky možná znějí poměrně jednoduše, v následujícím textu si je dále rozebereme a ukážeme, co vše zahrnují.

Co znamená převod kontroly v praxi?

Kontrola nad aktivem souvisí především se schopností využívat aktivum a získávat z něj ekonomické užitky a bránit ostatním v jeho používání. Představme si výrobní společnost, která dodá zákazníkovi technologické zařízení. Smlouva stanoví, že součástí dodávky je také instalace a uvedení zařízení do provozu. Pokud zákazník nemůže zařízení před dokončením instalace využívat, dodavatel dosud nesplnil podstatnou část svých povinností, nemůže být výnos vykázán již při fyzickém dodání zařízení. Důvodem je skutečnost, že zákazník bez dokončení složité instalace není schopen aktivum využívat. V praxi se často stávalo, že byl výnos vykázán okamžikem dodání (často spojeným s vystavením faktury) a na nedodanou instalaci tvořil dodavatel rezervu ve výši očekávaných nákladů. Takovéto řešení není v souladu s interpretací.

Naopak u běžného prodeje zboží kontrola přechází obvykle na zákazníka okamžikem fyzického předání tohoto zboží. Okamžik fyzického předání často definují smluvní podmínky (zda je to například okamžikem dodání zákazníkovi nebo předání dopravci).

Základní princip pro stanovení výše výnosu: zanedbatelné riziko budoucího snížení uznaných výnosů

Druhá podmínka zahrnuje povinnost analyzovat celou kupní cenu včetně všech souvisejících úprav a rozdělit ji na fixní a variabilní část. Fixní část si můžeme představit jako částku, na kterou má bez dalšího dodavatel právo a nemůže být v budoucnu snížena

(s výjimkou slevy z důvodu reklamace). Není to tedy nutně částka uvedená ve smlouvě jako kupní cena. Společnost musí prostudovat nejen samotnou smlouvu, ale i všeobecné smluvní podmínky, případně další ujednání, aby odhalila veškeré případy situací, které mohou sjednanou kupní cenu jak navyšovat, tak i snižovat.

Nejčastějšími příklady variabilní části kupní ceny jsou:

- následné snížení kupní ceny – z titulu množstevních slev a obratových bonusů nebo z titulu smluvních „sankcí" za nesplnění výkonnostních kritérií;
- následné navýšení kupní ceny – z titulu výkonnostního bonusu nebo motivační prémie;
- následná vratka celé kupní ceny – z důvodu vrácení zboží bez udání důvodu.

Praxe, kdy se výnos vykázal v plné fakturované částce a očekávaná výplata množstevních slev nebo výše očekávaných vratek poníženým o hodnotu vráceného zboží se zohledňovaly jako rezerva, není v souladu s interpretací. Variabilní část kupní ceny může být do výnosů zahrnuta až v okamžiku, kdy s ní spojená nejistota pomine nebo kdy je zanedbatelná.

U této podmínky ještě interpretace zmiňuje povinnost rozdělit prodejní cenu mezi jednotlivá plnění, pokud jsou dodávány v čase odlišném. Ukazuje to na příkladu významně odložené splatnosti, kdy transakce obsahuje ve skutečnosti dvě plnění, a to dodání zboží/výrobku nebo služby a poskytnutí služby financování. Kupní cenu je tedy třeba rozdělit na tato dvě plnění. Výnos související s poskytnutím financování by měl být rozeznán postupně po dobu odložené splatnosti jako úrokový výnos.

Základní princip pro samotné rozeznání výnosu: Pravděpodobnost získání protihodnoty od zákazníka

Zjednodušeně tato podmínka říká, že pokud v okamžiku dodání společnost neočekává, že obdrží v budoucnu od zákazníka peněžní prostředky (třeba proto, že dodala zákazníkovi v konkurzu nebo zákazníkovi do země, ze které jsou omezeny odchozí platby), a z tohoto důvodu by k související pohledávce tvořila okamžitě 100% opravnou položku, pak výnos (a tedy i pohledávka) nemůže být v účetnictví rozeznán. Z textu intepretace lze dovodit, že se nemusí vždy jednat o situaci „všechno, nebo nic", ale může jít jen o část kupní ceny.

Praktické příklady jako důležitá součást interpretace

Velkým přínosem interpretace I-55 je její přílohová část obsahující praktické příklady. Právě ty pomáhají převést obecné principy do konkrétních účetních situací. Příklady se zaměřují na následující témata:

- Jak vyhodnotit prevděpodobnost, že společnost obdrží platbu k okamžiku dodání?
- Následné navýšení kupní ceny o bonus za kvalitu dodávky (zjištěna na základě provedených testů) – kdy je možné tento bonus rozeznat do výnosů?
- Zkušební doba zdarma (platba až po zkušební době, pokud dojde k uzavření smlouvy) – je možné rozeznat výnos již ve zkušební době?
- Právo vrátit výrobek – lze výnosy rozeznat v okamžiku dodání, nebo až po uplynutí doby na bezplatné vrácení? A pokud již v okamžiku dodání, pak v jaké výši?
- Zprostředkování – má zprostředkovatel rozeznat celý výnos, nebo jen provizi? A kdy rozeznává výnos primární výrobce? Jak poznat, zda zprostředkovatel prodává na svůj účet, nebo zprostředkovává prodej na účet výrobce – a tedy nepřebírá kontrolu nad výrobkem?

Při posuzování konkrétních smluv proto doporučujeme prostudovat nejen text samotné interpretace, ale i tyto příklady. Mohou být totiž vhodným vodítkem pro nastavení účetních metod a dokumentaci odborného úsudku účetní jednotky.

Pozor na DPH a daň z příjmů

V rámci vnějšího připomínkového řízení k interpretaci byla otevřena řada otázek, zejména v souvislosti s DPH a možnými dopady na daně z příjmů. Vzhledem k tomu, že se jedná o interpretaci účetní legislativy, nejsou tyto otázky řešeny. A právě to může představovat úskalí její aplikace.

Pravidla pro určení okamžiku uskutečnění zdanitelného plnění se řídí zákonem o DPH a nejsou totožná s pravidly pro účetní vykázání výnosu v interpretaci. Může proto nastat situace, kdy společnost musí přiznat DPH, přestože podle účetních pravidel ještě nevykáže odpovídající výnos.

Typickým příkladem mohou být některé dodávky zboží spojené s instalací nebo splněním dalších smluvních podmínek či oddělení finanční složky (služba financování), popřípadě nevykázání výnosu z důvodu nepravděpodobné platby od zákazníka.

Společnosti proto musí být schopny případné rozdíly mezi účetním zachycením transakce a jejím vykázáním pro účely DPH identifikovat a správně zpracovat. To může vyžadovat také úpravy účetních systémů, zejména pokud je dnes zaúčtování výnosu automaticky spojeno s vystavením daňového dokladu.

V případě daně z příjmů právnických osob je situace ještě citlivější. Základ daně totiž obecně vychází z účetního výsledku hospodaření, který se následně upravuje podle zákona o daních z příjmů. Pokud tedy aplikace interpretace povede k odlišnému okamžiku vykázání výnosu nebo k jeho odlišnému ocenění než doposud, bude to mít přímý dopad také na základ daně.

Současně však nelze automaticky předpokládat, že každý účetní postup vyplývající z interpretace bude bez dalšího akceptován finanční správou při případné daňové kontrole.

Zvláštní pozornost si zaslouží například:

- snížení výnosů o očekávané zákaznické bonusy;
- zohlednění budoucích vratek zboží;

- smluvní sankce vykazované jako úprava prodejní ceny;
- nevykázání výnosu z titulu nepravděpodobné úhrady kupní ceny zákazníkem a klasifikace souvisejícího nákladu na toto zboží v rámci daňového přiznání.

Při aplikaci nové interpretace, zejména pokud se jedná o významné částky a změnu postupu oproti minulosti, proto doporučujeme zapojit i daňové specialisty.

Znamená nová interpretace povinnost změnit dosavadní účtování?
Interpretace Národní účetní rady nejsou právně závazné. Představují odborný názor na aplikaci českých účetních předpisů, jehož cílem je přispět k věrnému a poctivému obrazu účetní závěrky. To však neznamená, že by je účetní jednotky měly ignorovat. Pokud dosavadní metoda vykazování výnosů vede k významně odlišnému okamžiku nebo výši vykázaných výnosů než metoda představená intepretací, měla by společnost posoudit, zda je její postup nadále obhajitelný. Případná změna účetní metody může vyžadovat také odpovídající zachycení dopadů na srovnatelné období a bude mít i daňové konsekvence.

Závěrem
Interpretace I-55 přináší do českého účetnictví důležité sjednocení pravidel pro vykazování výnosů. U běžných prodejů zboží nebo jednoduchých služeb nemusí její aplikace přinést žádnou významnou změnu. **U složitějších obchodních modelů, nestandardních smluvních podmínek nebo významných zákaznických bonusů však mohou být dopady podstatné.**

V následujících číslech dReport zpravodaje a na našem blogu se budeme jednotlivým oblastem, kde aplikace principů interpretace pravděpodobně může vést k významné změně, věnovat podrobněji. Těšit se tak můžete na článek s příklady variabilních částí kupní ceny, článek o zachycení práva vrácení zboží nebo článek na téma, zda jste zprostředkovatel a máte vykázat jen provizi a v jakém okamžiku při využití zprostředkovatele vykazuje výnos výrobce.

Upozorňujeme i na skutečnost, že principy v interpretaci jsou plně integrovány v návrhu nového zákona o účetnictví, postupům podle této intepretace se tedy do budoucna účetní jednotky nevyhnou.

Martina Křížová Chrámecká
mkrizovachramecka@deloittece.com

Pozvánka na semináře z oblasti českého účetnictví

Aktuality v českém účetnictví: co se mění nejen v roce 2026 a jak se na změny prakticky připravit

SEMINÁŘ

Zveme vás na náš tradiční podzimní seminář, který letos proběhne prezenčně v pěti městech i on-line. Vyberte si formát, který vám nejlépe vyhovuje, a přijďte si udělat jasno v tématech, která budou pro účetní praxi v roce 2026 klíčová – od legislativních změn přes nové interpretace až po praktické dopady na účetní závěrku.

CO SEMINÁŘ NABÍZÍ:

- srozumitelný přehled změn účinných od roku 2026 a jejich dopadů na účetní závěrku;
- praktické příklady k novým interpretacím Národní účetní rady;
- upozornění na oblasti, kde se v praxi často chybuje nebo kde se objevují rozdílné výklady;
- orientaci v připravované nové účetní legislativě a v tom, co má smysl sledovat už nyní;
- stručný přehled daňových novinek s dopadem na účetní závěrku;
- možnost položit vlastní dotazy a diskutovat témata, která řešíte ve své praxi.

Účinnost nového zákona o účetnictví se sice posouvá, pravděpodobně až na rok 2029, ale to neznamená, že by se v oblasti účetnictví nic nedělo. Naopak – přicházejí nové interpretace Národní účetní rady, změny ve stávající legislativě i další témata, která mohou ovlivnit přípravu závěrky za rok 2026 i každodenní rozhodování účetních a finančních týmů. Seminář nebude jen jejich výčtem.

Vysvětlíme si, co tyto novinky znamenají v praxi, jak se mohou promítnout do účetní závěrky a kde se vyplatí zbystřit. Odnesete si jasný přehled, praktická doporučení a větší jistotu při přípravě závěrky za rok 2026.

A pokud máte vlastní otázky z praxe, vezměte je s sebou – během semináře na ně bude prostor.

PREZENČNÍ FORMA

Pokud dáte přednost osobnímu setkání, prezenční seminář vám nabídne prostor pro diskusi o konkrétních otázkách přímo s našimi odborníky i možnost sdílet zkušenosti z praxe s ostatními účastníky. Součástí programu bude občerstvení během přestávek a společný oběd.

ON-LINE FORMA (LIVE STREAM)

Pokud se vám lépe hodí on-line forma, můžete se připojit odkudkoli – z kanceláře i z domova. Odkaz vám zašleme včas předem a své dotazy budete moci pokládat písemně během semináře, takže o možnost reagovat na probíraná témata nepřijdete ani na dálku.

TERMÍNY

Prezenčně:

- **Praha, 28. ledna 2027**, 9:00–15:30 hod.

On-line:

- **9. prosince 2026**, 9:00–15:30 hod.

Pro více informací a registraci prosím navštivte:
akce.deloitte.cz

Pozvánka na semináře z oblasti českého účetnictví

Metoda ekvivalence podle nové interpretace NÚR I-53

WEBCAST

Oceňujete podíly ekvivalencí? Víte, co při ocenění zohlednit vedle vlastního kapitálu dceřiné či přidružené společnosti?

Pořídili jste podíl koupí? Držíte investici v zahraniční společnosti? Prošla vaše dceřiná společnost přeměnou? Pokud při oceňování podílů používáte metodu ekvivalence, nová interpretace NÚR I-53 může být pro vaši individuální účetní závěrku důležitým tématem. Přijďte si ujasnit, co se pro vás mění a jak postupovat v účetní praxi.

Na našem webcastu nezůstaneme u obecného přehledu. Podrobně a krok za krokem vysvětlíme principy interpretace I-53 a jejich použití v konkrétních situacích – od prvotního ocenění přes následné změny až po přechod z dosavadního postupu. Výklad doplníme praktickými příklady a výpočty, které vám pomohou propojit jednotlivé principy s přípravou vlastní účetní závěrky.

TERMÍN

- **15. prosince 2026**, 10:00–11:30 hod.

Pro více informací a registraci prosím navštivte:
akce.deloitte.cz

Výkaz cash flow: sestavení, kontrola a nejčastější chyby

SEMINÁŘ / LIVE STREAM

Zveme vás na seminář zaměřený na přehled o peněžních tocích (výkaz cash flow). Připomeneme si, které účetní jednotky mají povinnost sestavovat tento výkaz, jaké způsoby sestavení výkazu existují a jaké možnosti nabízí účetní legislativa.

Na praktických příkladech si ukážeme, z jakých zdrojů dat při sestavení výkazu cash flow vycházet, jakou vypovídací schopnost mají jeho jednotlivé části a jak efektivně postupovat při jeho sestavení či kontrole.

Seminář je zaměřen na sestavení přehledu o peněžních tocích pro účely účetní závěrky. Řízení cash flow v rámci finančního plánování ani jeho využití pro účely tzv. insolvenčních testů nejsou součástí semináře.

Seminář bude probíhat v tzv. **hybridním režimu**. Můžete si tedy zvolit, zda se chcete události zúčastnit osobně v prostorách pražského sídla společnosti Deloitte, nebo zda se připojíte vzdáleně.

TERMÍN

- **Praha a online, 14. ledna 2027**, 9:00–13:00 hod.

Pro více informací a registraci prosím navštivte:
akce.deloitte.cz

IFRS 18: Měřítka výkonnosti definovaná vedením

IFRS 18 přináší významné změny v prezentaci a zveřejňování finanční výkonnosti. V tomto článku navazujeme na předchozí seznámení se standardem a zaměřujeme se na jednu z jeho klíčových novinek: měřítka výkonnosti definovaná vedením (management-defined performance measures, MPM).

MPM mohou pomoci lépe porozumět tomu, jak je vedením hodnocena finanční výkonnost účetní jednotky. Rozdíly ve způsobu jejich výpočtu a prezentace však dosud omezovaly jejich přehlednost a vzájemnou srovnatelnost. IFRS 18 *Prezentace a zveřejňování v účetní závěrce* tyto nedostatky řeší tím, že vyžaduje zveřejnění měřítek splňujících definici MPM v jediném bodě přílohy k účetní závěrce a jejich sesouhlasení s částkami stanovenými v souladu s účetními standardy IFRS.

Co je měřítko výkonnosti definované vedením?
IFRS 18 v odstavci 117 definuje MPM jako mezisoučet výnosů a nákladů, který splňuje všechny tři následující podmínky:

- účetní jednotka jej používá ve veřejných sděleních mimo účetní závěrku;
- účetní jednotka jej používá ke sdělení stanoviska vedení k určitému aspektu finanční výkonnosti účetní jednotky jako celku;
- nepatří mezi vymezené mezisoučty vyloučené z definice MPM ani mezi součty či mezisoučty, jejichž vykázání nebo zveřejnění výslovně vyžaduje jiný účetní standard IFRS.

Účetní jednotka tedy může mít několik MPM, pouze jedno, nebo žádné. Například, pokud o své výkonnosti informuje pouze pomocí součtů a mezisoučtů vyžadovaných účetními standardy IFRS, nemá žádné MPM.

Zařazení měřítka mezi MPM nezávisí na tom, zda je vykázáno přímo ve výkazu zisků a ztrát. Pokud mezisoučet používaný ve veřejných sděleních splňuje definici MPM, musí být související informace zveřejněny v bodě přílohy věnovaném MPM, a to bez ohledu na to, zda je tento mezisoučet zároveň vykázán ve výkazu zisků a ztrát.

Měřítka mimo rozsah působnosti
Požadavky na MPM se vztahují pouze na část alternativních ukazatelů výkonnosti běžně používaných v podnikovém výkaznictví. MPM totiž musí být mezisoučtem zahrnujícím výnosy i náklady.

MPM proto nejsou:

- ukazatele zahrnující pouze výnosy nebo pouze náklady, například samostatné měřítko upravených výnosů;
- ukazatele založené na aktivech, závazcích nebo vlastním kapitálu, například upravený čistý dluh;
- ukazatele peněžních toků a likvidity, například volný peněžní tok;
- nefinanční měřítka výkonnosti, například počet zaměstnanců;
- finanční poměrové ukazatele, například rentabilita aktiv.

Mezisoučet použitý v čitateli nebo jmenovateli finančního poměrového ukazatele však může být sám o sobě MPM, pokud při samostatném posouzení splňuje jeho definici.

Které mezisoučty jsou z definice vyloučeny?
IFRS 18 vymezuje některé běžně používané mezisoučty, které nejsou MPM. Patří mezi ně:

- hrubý zisk nebo ztráta;
- mezisoučty podobné hrubému zisku, například čistý úrokový výnos, čisté výnosy z poplatků a provizí, výsledek z pojistných služeb a čisté výnosy z pronájmu;
- provozní hospodářský výsledek před odpisy, amortizací a znehodnocením v rozsahu působnosti IAS 36;
- provozní hospodářský výsledek a výnosy a náklady ze všech investic oceňovaných ekvivalenční metodou;
- za vymezených okolností mezisoučet zahrnující provozní hospodářský výsledek a všechny výnosy a náklady klasifikované v investiční kategorii;
- hospodářský výsledek před daněmi ze zisku;
- hospodářský výsledek z pokračujících činností.

Do definice MPM nespadají ani mezisoučty výnosů a nákladů stanovené jinými účetními standardy IFRS, například ukazatel zisku nebo ztráty vykazovaný za jednotlivé povinně vykazované segmenty podle IFRS 8 *Provozní segmenty*.

Příklady měřítek, která mohou být MPM
V závislosti na způsobu použití a výpočtu mohou mezi MPM patřit například tyto mezisoučty:

- provozní zisk bez nákladů, které vedení označilo za jednorázové;
- provozní zisk bez nákladů na úhrady vázané na akcie vypořádané kapitálovými nástroji;
- upravený zisk před daněmi ze zisku;
- zisk po zohlednění ojedinělých položek (underlying profit);
- upravený čistý zisk.

Měřítko může být MPM i tehdy, je-li vypočteno podle jiných účetních pravidel, než jaká účetní jednotka uplatňuje v účetní závěrce sestavené podle IFRS. Při výpočtu upraveného provozního zisku může účetní jednotka například použít:

- výnosy uznané k určitému okamžiku, přestože IFRS 15 *Výnosy ze smluv se zákazníky* vyžaduje jejich uznání v průběhu času;
- zvolený směnný kurz namísto kurzu vyžadovaného příslušnými účetními standardy IFRS.

Ani skutečnost, že je mezisoučet stanoven na jiném základě než podle IFRS, nevylučuje jeho zařazení mezi MPM. O to důležitější je jasně vysvětlit, jak se měřítko vypočítává a v čem se jeho výpočet liší od požadavků IFRS.

Veřejná sdělení a stanovisko vedení
Aby mezisoučet splňoval definici MPM, musí jej účetní jednotka používat ve veřejných sděleních, například v komentářích vedení, tiskových zprávách nebo prezentacích pro investory. Ústní sdělení, jejich písemné přepisy a příspěvky na sociálních sítích se pro tyto účely za veřejná sdělení nepovažují.

U mezisoučtu používaného ve veřejných sděleních se předpokládá, že předkládá stanovisko vedení k finanční výkonnosti účetní jednotky. Tento předpoklad lze vyvrátit pouze tehdy, pokud přiměřené a doložitelné informace prokazují, že mezisoučet toto stanovisko nesděluje a účetní jednotka jej používá z jiného důvodu. Příkladem může být zveřejnění mezisoučtu pouze z důvodu regulatorního požadavku, nikoli proto, že jej management považuje za ukazatel výkonnosti společnosti.

Při posouzení je důležité, jaký důraz se na měřítko klade, v jakém rozsahu jej vedení komentuje a zda jej interně používá k hodnocení nebo sledování výkonnosti. Měřítko, které se používá interně, ale není součástí veřejných sdělení, není MPM.

Posouzení se vztahuje ke konkrétnímu účetnímu období a jeho výsledek se může v čase měnit. Pokud se změní způsob, jakým vedení měřítko používá, může měřítko nově splňovat definici MPM, nebo ji naopak přestat splňovat.

Požadavky na zveřejňování informací
Informace o všech MPM musí být soustředěny v jediném bodě přílohy k účetní závěrce. Účetní jednotka v něm musí uvést, že tato měřítka vyjadřují stanovisko vedení k určitému aspektu finanční výkonnosti účetní jednotky jako celku a nemusí být srovnatelná s měřítky, která mají obdobné označení nebo popis a používají je jiné účetní jednotky.

Informace o MPM mohou být uvedeny v bodě přílohy obsahujícím i jiné informace, například o segmentech. Informace vyžadované standardem IFRS 18 však musí být jasně označeny a informace o všech MPM musí být uvedeny společně.

U každého MPM musí účetní jednotka zveřejnit:

- jasné a srozumitelné označení a popis;
- aspekt finanční výkonnosti, který měřítko vyjadřuje;
- proč vedení považuje měřítko za užitečné;
- způsob výpočtu měřítka;
- sesouhlasení s nejpříměji srovnatelným součtem nebo mezisoučtem podle IFRS;
- dopad každé dorovnávací položky na daň ze zisku;
- dopad každé dorovnávací položky na nekontrolní podíly;
- způsob stanovení dopadů na daň ze zisku.

Označení měřítka musí věrně vystihovat jeho složení. Pojmy používané ve významu specifickém pro danou účetní jednotku, například „po zohlednění ojedinělých položek“ (underlying), „mimořádný“ (exceptional) nebo „jednorázový“ (non-recurring), by proto měly být jasně vysvětleny.

Pokud účetní jednotka při výpočtu měřítka používá jiná účetní pravidla než při sestavování účetní závěrky, musí tuto skutečnost vysvětlit a popsat způsob výpočtu. Musí také jasně uvést veškeré odchylky od účetních pravidel vyžadovaných nebo povolených účetními standardy IFRS.

Sesouhlasení a daňové dopady
Zvláštní význam mají dva požadavky na zveřejňování informací o MPM: sesouhlasení s částkou podle IFRS a prezentace souvisejících dopadů na daň a nekontrolní podíly.

Každé MPM musí být sesouhlaseno s nejpříměji srovnatelným mezisoučtem uvedeným v IFRS 18 nebo se součtem či mezisoučtem, jehož vykázání nebo zveřejnění výslovně vyžaduje jiný účetní standard IFRS. Upravený provozní zisk se například obvykle sesouhlasuje s provozním hospodářským výsledkem.

U každé dorovnávací položky musí účetní jednotka popsat, jak ji vypočítala a jak daná úprava přispívá k užitečnosti MPM. Úpravy prováděné z různých důvodů mohou vyžadovat samostatná vysvětlení.

Dopad každé dorovnávací položky na daň ze zisku lze vypočítat s použitím příslušné zákonné sazby daně, přiměřeným rozdělením splatné a odložené daně nebo jinou metodou, která umožňuje vhodnější rozdělení. Dopady na daň ze zisku a nekontrolní podíly musí být zveřejněny u každé dorovnávací položky, a to bez ohledu na to, zda je samotné MPM prezentováno před zdaněním, nebo po zdanění.

Změny MPM
Účetní jednotka musí vysvětlit povahu, dopady a důvody změny, pokud upraví výpočet MPM, zavede nové MPM, přestane používat dříve zveřejňované MPM nebo změní metodu stanovení dopadů dorovnávacích položek na daň ze zisku.

Srovnávací informace musí být přepracovány tak, aby odrážely změnu měřítka, zavedení nového měřítka nebo ukončení jeho používání, ledaže je to prakticky neproveditelné. Přestože výběr MPM není volbou účetních pravidel, při posuzování praktické neproveditelnosti přepracování se uplatní požadavky IAS 8 *Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby*. Pokud z tohoto důvodu srovnávací informace nejsou přepracovány, musí účetní jednotka tuto skutečnost zveřejnit.

Praktické dopady

Zavedení požadavků na MPM bude zahrnovat nejen úpravy informací v příloze k účetní závěrce, ale i změny v dalších oblastech. Účetní jednotky by měly projít své tiskové zprávy, prezentace pro investory a komentáře vedení, identifikovat relevantní mezisoučty a posoudit, zda splňují definici MPM.

Týmy odpovědné za finance, daně, vztahy s investory a firemní komunikaci budou muset sladit definice měřítek a způsoby jejich výpočtu. Účetní jednotky budou také potřebovat spolehlivé procesy a kontrolní mechanismy pro identifikaci MPM, dorovnávací položky, daňové dopady, nekontrolní podíly a srovnávací informace.

IFRS 18 nebrání vedení používat měřítka výkonnosti specifická pro danou účetní jednotku. Pro měřítka splňující definici MPM však stanovuje strukturovaný rámec pro zveřejňování informací. Uživatelé by tak měli lépe porozumět tomu, jak vedení hodnotí výkonnost účetní jednotky. Zároveň by měl být jasnější vztah mezi upravenými měřítky a výsledky podle účetních standardů IFRS.

Pokud máte zájem o další informace nebo poradenskou podporu v oblasti MPM podle IFRS 18 nebo jiných záležitostí souvisejících s účetními standardy IFRS, obraťte se prosím na naši expertku Petru Dvořákovou.

Jitka Kadlecová
jkadlecova@deloittece.com

Kontakty
V případě jakýchkoliv dotazů ohledně záležitostí uvedených v této publikaci se, prosím, spojte se svou kontaktní osobou z auditního oddělení společnosti Deloitte, s odbornou skupinou Deloitte na adrese CZ_TechnicalDesk@deloittece.com nebo s jedním z následujících odborníků:

České účetnictví
Miroslav Zigáček
mzigacek@deloittece.com

Martina Křížová Chrámecká
mkrizovachramecka@deloittece.com

IFRS a US GAAP
Martin Tesař
mtesar@deloittece.com

Soňa Plachá
splacha@deloittece.com

Gabriela Jindřišková
gjindriskova@deloittece.com

Deloitte Audit s. r. o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika
Tel.: +420 246 042 500

Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.

Deloitte.

dReport: Listopad 2026

Zalistujte si v pravidelném přehledu právních novinek.

Česká transpozice směrnice o transparentnosti odměňování v Poslanecké sněmovně

Dlouho očekávaná česká transpozice směrnice o transparentním odměňování je projednávána v Poslanecké sněmovně. V současné době prošel návrh prvním čtením, jeho další projednávání bude možné od 20. listopadu 2026. Jaké změny návrh obsahuje? A které z nich jsou nejpřekvapivější? To se dozvíte v našem článku.

Přestože se v nadcházejících fázích legislativního procesu ještě může výsledná podoba transpozice změnit, základní směr nové úpravy je patrný již nyní a přináší změny, které se citelně dotknou zejména samotného odměňování a jeho nastavení, HR procesů ve vztahu k uchazečům, zaměstnancům, zástupcům zaměstnanců i státu a také interní dokumentace zaměstnavatelů. V souvislosti s novou úpravou lze do budoucna očekávat také zvýšenou kontrolní aktivitu a větší počet zaměstnaneckých sporů týkajících se rovného odměňování.

Legislativní vývoj budeme dál průběžně sledovat a vysvětlovat, jaké nové povinnosti mohou zaměstnavatelé v praxi čekat. V tomto článku se podíváme na současnou podobu návrhu a na jeho nejdůležitější, ale také nejpřekvapivější části.

Transpozice se týká směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2023/970 ze dne 10. května 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny (mužů a žen) za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování. Návrh transpozice zasáhne zejména zákoník práce, ale změnám se nevyhnou ani další předpisy, například občanský soudní řád, zákon o veřejném ochránci práv, zákon o inspekci práce nebo antidiskriminační zákon.

Čtveřice hlavních oblastí úpravy

Transpozice přináší více i méně zásadní zásahy do zákoníku práce a zaměstnavatelé jistě najdou v návrhu nové povinnosti, které zatím nemuseli mít dostatečně pokryté. Níže zdůrazňujeme čtyři hlavní oblasti, ve kterých se transpozice dotkne většiny společností.

- **Nábor zaměstnanců.** Zaměstnavatel bude muset uchazeče nejpozději před uzavřením pracovní smlouvy informovat o minimální výši mzdy nebo platu a o dalších poskytovaných peněžitých plněních a plněních peněžité hodnoty. Nebude se jej zároveň smět ptát na odměnu v současném nebo předchozím zaměstnání. Obdobná pravidla se mají vztahovat také na DPP a DPČ. Tato pravidla se uplatní od 1. ledna 2027.
- **Transparentní systém odměňování.** Zaměstnavatel bude muset v kolektivní smlouvě nebo ve vnitřním předpisu upravit formy a složky odměny, způsob určení její výše a rozdělení prací do skupin podle jejich hodnoty vyplývající z jejich složitosti, odpovědnosti a namáhavosti. Objektivní a nediskriminační kritéria bude nutné stanovit také pro poskytování bonusů, benefitů a dalších peněžitých či nepeněžitých plnění. Tato pravidla se uplatní od 1. ledna 2027.
- **Právo zaměstnanců na informace.** Zaměstnanec bude moci jednou ročně písemně požádat o informace o své vlastní odměně a průměrné odměně žen a mužů v příslušné skupině prací. Zaměstnavatel bude muset odpovědět do dvou měsíců a zaměstnance nejméně jednou ročně o existenci tohoto práva informovat. Tato pravidla se uplatní od 1. ledna 2028.
- **Reporting rozdílů v odměňování.** Zaměstnavatelé s alespoň 150 zaměstnanci budou muset vypracovat zprávu o rozdílech v odměňování žen a mužů, a to vždy do 30. dubna příslušného roku. Frekvence vypracování zprávy závisí na velikosti zaměstnavatele – každoroční zpráva se týká zaměstnavatelů s 250 a více zaměstnanci, zatímco zaměstnavatelé se 150 až 249 zaměstnanci budou zprávu vypracovávat jednou za tři roky. Zmíněný reporting se uplatní od 1. ledna 2028, od roku 2031 se má tříletá frekvence vztahovat také na zaměstnavatele se 100 až 149 zaměstnanci. Pokud zaměstnavatel v některé skupině prací odhalí rozdíl v odměňování mužů a žen ve výši alespoň 5 %, který objektivně neodůvodní a ani do šesti měsíců nenapraví, bude muset provést podrobnější posouzení příčin a přijmout nápravná opatření.

Návrh dále také počítá s tím, že:

- do vyhodnocování rozdílů v odměňování a přijímání nápravných opatření budou zapojeni zástupci zaměstnanců (typicky odbory);
- na agenturní zaměstnance se bude vztahovat systém odměňování uživatele a od roku 2031 se mají promítnout také do jeho reportingu;
- za porušení vybraných povinností budou hrozit pokuty, přičemž ty nejvyšší budou dosahovat až 1 milionu Kč.

Co nás na české transpozici překvapilo nejvíc?

- **Český návrh je v některých ohledech zdrženlivější než směrnice.** Při náboru směrnice pracuje s informací o počáteční odměně nebo jejím rozpětí, kterou má uchazeč obdržet včas pro transparentní vyjednávání. Český návrh naproti tomu požaduje pouze sdělení minimální výše odměny, a to nejpozději před uzavřením pracovní smlouvy nebo dohody. Uchazeč ji tak nemusí znát z pracovního inzerátu ani před potenciálním pohovorem.
- **Užší je také navrhovaná úprava práva zaměstnanců na informace.** Zaměstnanec bude moci požádat o údaje o odměňování pouze jednou za kalendářní rok, přestože směrnice takové obecné omezení výslovně nestanoví.

Co bude následovat?
Návrh nyní čeká projednání ve výborech a poslanecké pozměňovací návrhy, které mohou jeho současnou podobu ještě významně změnit.

Co mohou zaměstnavatelé dělat už nyní?

- Doporučujeme se co nejdříve zaměřit na **vytvoření systému odměňování v novelou požadovaném rozsahu** – musí obsahovat formy a složky odměny, způsob určení výše odměny a rozdělení prací do skupin podle jejich hodnoty.
- Z naší zkušenosti plyne, že řada zaměstnavatelů již systém odměňování v nějaké formě má, nicméně zásadní novou povinností, na kterou je třeba včas reagovat, je rozdělení prací do skupin podle jejich hodnoty, přičemž hodnota práce má vyplývat ze složitosti, odpovědnosti a namáhavosti příslušné práce.
- Pro toto rozdělení doporučujeme vytvořit jednotnou metodiku hodnocení prací a řádně zdokumentovat jak použitá kritéria, tak jejich aplikaci a důvody zařazení jednotlivých prací do příslušných skupin. Tento postup je důležitý pro konzistentní uplatňování systému i pro obhájení zařazení prací a souvisejících rozdílů v odměňování při případných sporech a kontrolách.

Štěpán Kaluha
stkaluha@deloittece.com

Alexandr Zákravský
azakravsky@deloittece.com

Legal News [říjen 2026]: NS řešil právo spoluvlastníka na informace

Říjnový výběr judikatury Nejvyššího soudu přináší významné závěry z oblasti závazkového práva, spoluvlastnictví, odpovědnosti státu za nepřiměřenou délku řízení i korporátního práva. Nejvyšší soud zdůraznil nutnost řádně zjistit obsah smluvního vztahu před posouzením nároku z bezdůvodného obohacení, vymezil rozsah informační povinnosti správce společné věci vůči spoluvlastníkům a upřesnil podmínky přiznání peněžitého zadostiučinění za průtahy v řízení o poskytování informací. Současně se věnoval požadavku loajality členů představenstva a otázce, zda je slučitelné s péčí řádného hospodáře, pokud si prostřednictvím vlastních společností nechávají za úplatu zajišťovat činnosti spadající do výkonu jejich funkce.

Nejvyšší soud rozsudkem ze dne **11. srpna 2026, sp. zn. 27 Cdo 719/2025**, řešil otázku, **zda lze přiznat nárok na vydání bezdůvodného obohacení, aniž soud předtím řádně zjistí obsah smluvního vztahu, na jehož základě bylo plnění poskytnuto**.

Žalobkyně se domáhaly vrácení finančních prostředků poskytnutých žalovanému v souvislosti s plánovanou investicí a nabytím akcií. Soudy nižších stupňů jejich žalobě vyhověly s tím, že se žalovaný na jejich úkor bezdůvodně obohatil. Nejvyšší soud však dospěl k závěru, že **soud musí nejprve zjistit skutečný obsah a účel právního jednání podle § 555 a § 556 občanského zákoníku, a teprve poté posuzovat, zda je dán nárok z bezdůvodného obohacení**. Existence platné smlouvy totiž zpravidla vylučuje vznik bezdůvodného obohacení, protože plnění má právní důvod. Jestliže soudy vycházely z existence smluvních vztahů, aniž jejich obsah náležitě posoudily, byl jejich závěr o bezdůvodném obohacení předčasný. Nejvyšší soud proto rozhodnutí soudů obou stupňů zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 25. srpna 2026, sp. zn. 22 Cdo 2406/2025, se zabýval otázkou, **jaký je rozsah informační povinnosti správce společné věci vůči spoluvlastníkovi, pokud správu vykonává třetí osoba podle § 1135 občanského zákoníku**.

Žalobce, jako spoluvlastník nemovitostí, se domáhal poskytnutí informací a podkladů týkajících se správy a hospodaření se společnou věcí ze strany společnosti pověřené správou areálu. Soudy nižších stupňů jeho žalobu v převážné části zamítly s odůvodněním, že právo spoluvlastníka na informace nelze ztotožňovat s právem na vydání každé jednotlivé listiny související se správou a že žalobci již bylo přiznáno právo na vyúčtování správy. Nejvyšší soud však zdůraznil, že **správce společné věci má postavení příkazníka, a jeho informační povinnost proto nelze posuzovat pouze podle pravidel podílového spoluvlastnictví**. Musí poskytovat informace a vyúčtování v rozsahu umožňujícím spoluvlastníkům kontrolu výkonu správy, přičemž konkrétní rozsah požadovaných podkladů je nutné hodnotit individuálně podle okolností případu. Protože se odvolací soud postavením správce podle § 1135 o. z. nezabýval, Nejvyšší soud jeho rozhodnutí zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud rozsudkem ze dne **31. srpna 2026, sp. zn. 30 Cdo 1765/2026**, řešil, zda nepatrný význam řízení o poskytnutí informací podle zákona č. 106/1999 Sb. **automaticky vylučuje přiznání peněžitého zadostiučinění za jeho nepřiměřenou délku**.

Žalobkyně se domáhala omluvy a náhrady nemajetkové újmy ve výši 150 000 Kč za téměř čtyři roky trvající řízení o žádosti o informace vedené vůči Policii ČR a Ministerstvu vnitra. Odvolací soud sice uznal nepřiměřenou délku řízení, avšak peněžité zadostiučinění nepřiznal s odůvodněním, že požadované informace neměly pro žalobkyni zásadní význam. Nejvyšší soud zdůraznil, že **význam řízení pro poškozeného je sice klíčovým kritériem při posuzování formy zadostiučinění, nelze jej však hodnotit izolovaně**. I v řízeních s nízkým nebo nepatrným významem může být namístě peněžitá satisfakce, zejména pokud se na nepřiměřené délce řízení podstatně podílela závažná pochybení orgánů veřejné moci, například opakované rušení vadných rozhodnutí, dlouhodobá nečinnost nebo tzv. správní „ping-pong".

Nejvyšší soud současně připomněl, že zadostiučinění podle zákona č. 82/1998 Sb. plní především kompenzační a satisfakční funkci a neslouží k sankcionování státu. Odvolacímu soudu vytkl, že se dostatečně nevypořádal s tvrzenými pochybeními správních orgánů ani s jejich vlivem na intenzitu újmy žalobkyně. Proto jeho rozhodnutí v části týkající se peněžitého zadostiučinění zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 31. srpna 2026, sp. zn. 27 Cdo 3331/2025, řešil otázku, **zda členové představenstva jednají s péčí řádného hospodáře, pokud za úplatu delegují výkon činností spadajících do působnosti představenstva na jimi ovládané společnosti a následně tyto činnosti fakticky sami vykonávají**.

Žalobkyně, společnost HC Sparta Praha a. s., se po bývalých členech představenstva domáhala náhrady škody přesahující 32 mil. Kč. Tvrdila, že žalovaní porušili péči řádného hospodáře tím, že prostřednictvím společností, které ovládali, poskytovali žalobkyni zprostředkovatelské a poradenské služby, a fakticky tak za úplatu (odměny a provize vyplacené ovládaným společnostem) vykonávali činnosti náležející do působnosti představenstva. Soudy

nižších stupňů žalobu zamítly s odůvodněním, že sjednaná plnění byla poskytována za obvyklých podmínek, přinesla společnosti ekonomický prospěch a nezpůsobila jí škodu.

Nejvyšší soud však zdůraznil, že **péči řádného hospodáře nelze posuzovat pouze podle výsledku nebo ekonomického přínosu daného jednání. Rozhodné je také to, zda členové představenstva jednali loajálně a v obhajitelném zájmu společnosti**. Pokud si členové představenstva za úplatu zajistí výkon činností spadajících do jejich působnosti prostřednictvím vlastních společností a tyto činnosti následně sami vykonávají, může jít o jednání odporující požadavku loajality vůči společnosti. Podle Nejvyššího soudu je proto třeba zjistit, kdo předmětné činnosti skutečně vykonával a zda žalovaní pouze nepřípustně „nenajali sami sebe" na činnosti, které měli vykonávat v rámci své funkce. Současně je nutné posoudit, zda existoval rozumný a pro společnost obhajitelný důvod pro zapojení jejich společností, a to podle okolností známých v době rozhodování, nikoli podle následného ekonomického výsledku.

Jana Hajdučková
jhajduckova@deloittece.com

Kontakty
Máte-li zájem o další informace ohledně služeb poskytovaných společností Deloitte v České republice, obraťte se prosím na odborníky z právního oddělení:

Deloitte Legal s.r.o.
Churchill I
Italská 2581/67
120 00 Praha 2 – Vinohrady
Česká republika

Tel.: +420 246 042 100
www.deloittelegal.cz

Přihlaste se k odběru dReportu a jiných newsletterů.

Deloitte *Economics* Newsletter

To nejdůležitější z ekonomiky doma i ve světě

Přihlaste se k odběru newsletteru

Deloitte.

Together makes progress

Deloitte.

Deloitte označuje jednu či více společností Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL"), globální síť jejích členských firem a jejich spřízněných subjektů. Společnost DTTL (rovněž označovaná jako „Deloitte Global") a každá z jejích členských firem představuje samostatný a nezávislý právní subjekt. Společnost DTTL služby klientům neposkytuje. Více informací je uvedeno na adrese www.deloitte.com/about.

Společnost Deloitte je předním globálním poskytovatelem služeb v oblasti auditu a assurance, podnikového poradenství, finančního poradenství, poradenství v oblasti rizik a daní a souvisejících služeb. Naše síť členských firem ve více než 150 zemích a teritoriích poskytuje služby čtyřem z pěti společností figurujících v žebříčku Fortune Global 500 ®. Chcete-li se dozvědět více o způsobu, jakým zhruba 264 000 odborníků dělá to, co má pro klienty smysl, navštivte www.deloitte.com.

Tato publikace obsahuje pouze obecné informace a společnost Deloitte Touche Tohmatsu Limited ani žádná z jejích členských firem či jejich spřízněných podniků (souhrnně „síť společností Deloitte") jejím prostřednictvím neposkytuje odborné rady a služby. Přijetí jakéhokoliv rozhodnutí či jednání, které může mít dopad na Vaše finance či podnik, byste měli konzultovat s kvalifikovaným odborným poradcem. Žádný subjekt v rámci sítě společností Deloitte nenese odpovědnost za ztráty vzniklé jakýmkoli osobám v důsledku použití této komunikace.

© 2026 Pro více informací kontaktujte Deloitte Česká republika.